

TÉMA Č. 9: RENESANCIA V EURÓPSKEJ HUDBE (15. – 16. storočie)

Charakteristika obdobia

- **Zameranie:** Sústredená hlavne vo Francúzsku, Taliansku a Nemecku.
- **Dôraz na text:** Text je rozdelený medzi hlasy tak, aby bol zrozumiteľný.
- **Techniky:** Imitačná a permutačná technika.
- **Harmónia:** Modálna harmónia.
- **Pôvod:** Hudobná renesancia sa zrodila v Nizozemsku (franko-flámska / nizozemská škola).

Vývoj v troch generáciách nizozemskej školy

1. GENERÁCIA: Burgundská škola (1. polovica 15. storočia)

- **Guillaume Duffay:** Autor motet, omši a šansónov (napr. *Ave Regina Caelorum*).
- **Gilles Binchois:** Ťažisko v svetskej tvorbe, autor šansónov (burgundský šansón = jednoduchý, bez technických špekulácií).
- **Znaky:** 3-hlasný spev s melódiou vo vrchnom hlase, využívanie trojzvukov.

2. GENERÁCIA: (2. polovica 15. storočia)

- **Jean Ockeghem:** Prevažne cirkevná tvorba, cyklická omša. Jeho žiaci začali ako prví používať basový register v zborovej hudbe.
 - Tvorba: *Missa Mi-mi, Requiem*.
- **Antoine Busnois**

3. GENERÁCIA:

- **Josquin des Prez:** Autor motet, omši a šansónov (časté spracovanie žalmov). Strieda homofóniu s polyfóniou.
- Postupne sa renesančná tvorba presúva do Talianska a vrcholí u Orlanda di Lassa a Palestrinu.

Regionálne formy a školy

Hudba vo Francúzsku

- **Chanson:** 4-hlasný, využíva techniku kontrapunktu.
- **Tematika:** Príroda, láska, vojenská tematika, národný text.
- **Clement Janequin:** Skladby napr. *Spev vtákov, Hlasy Paríža*.

Nemecká hudba

- **Nástup protestantizmu (1517, Luther):** Vzniká protestantský chorál. Podobá sa

gregoriánskemu chorálu (GCH), ale je v nemčine. Môže mať aj viachlasné opracovanie.

- **Henrich Isaac:** Autor motet a šansónov, inštrumentálna skladba *Der Hund*.

Svetská hudba v Taliansku

- **Žánre:** Frottola, villanella, madrigal. Pôvodne ľudové piesne, 4-hlasné, veselý charakter, často inštrumentálne.
- **Madrigal:** Najväčší úspech v 16. storočí, a cappella, komorný charakter.
 - **2 typy:** Chromatický madrigal a dramatický madrigal (komické námety).

Benátska škola (2. polovica 16. až 17. storočie)

- Považovaná za „vstupnú bránu do baroka“.
- Zaviedla techniku viacborovosti: **cori spezzati**.
- Využívanie dvoch a viacerých rovnocenných telies (dialogické výmeny).
- Snaha o jednoduchšie kompozície.
- **Predstavitelia:** Andrea Gabrieli, Giovanni Gabrieli.

Rímska škola (16. a začiatok 17. storočia)

- **Giovanni Pierluigi da Palestrina:**
 - Cca 950 skladieb.
 - Ťažisko: omšová tvorba.
 - Charakter: preimitované moteto.
 - Iné formy: hymny, magnificaty.
- **Orlando di Lasso:**
 - Cca 2000 skladieb.
 - Tvorba: šansóny, nemecké piesne, madrigaly, cirkevné skladby.
 - Majster moteta.
 - Po jeho smrti bola vydaná zbierka jeho 516 motet pod názvom **Magnum opus musicum**.